

אדם יותר מעולים כי האדם מסובך
 בסבך מניעות העצומות הסובבים אותו
 בכל עת באשר הוא קרוץ מחומר לא כן
 בלאכי עליון אשר המה קדושים וטהורים
 בעצם ואינם גשם כלל ולא יפול בהם
 שום השתנות והוה ביאור המדרש כי
 מי בשחק יערוך לה' בחינת ההערכה
 היינו ההכנה למעשה האם תפול כלל
 בין דרי מעלה כי הלא המה אינם כלל
 בגדר ההכנה רק במעשה לבד ונמצא
 בזה כאם הייתי חפץ בהמעשה עצמה
 הייתי מצוה למיכאל שיעשה כי בודאי
 מעשיהם זכים ונקיים יותר ממעשיכם
 אבל כשצויתו לכם מוכח מזה שאין
 אני חפץ בהמעשה עצמה רק ההכנה
 והערכה להמעשה וזאת שלכם יפה יותר.

הה"ד יערכנו דייקא לפני ה' וכו' :

ק] (ח פסוק ד) ויעש משה כאשר צוה
 ה' אותו ותקהל

העדה וגו' פי' ע"י שעשה משה כאשר
 צוה ה' עי"ז ממילא ותקהל העדה. כי
 כשהצדיק עושה רצון השי"ת נתעורר
 לבם של ישראל להתקרב אליו וללמוד
 מדרכיו :

לחג הפסח

קא] בכהאריז"ל. הנוהר ממהו חמץ
 בפסח מובטח לו
 שלא יחסא. נראה הפ"י שהבטוח שלא
 יחסא אזי משמירין אותו ממהו ולז"א
 הנוהר :

קב] במסכת פסחים (דף סד ע"א) ר"י
 אומר מימיהם של כת

פרשת צו

צט] (ו פסוק ב) צו את אהרן ואת בני
 לאהר ואת תורת

העלה וגו' במדרש הנחומא. זשה"כ
 (תהלים פט) כי מי בשחק יערוך לה'
 ידמה לה' בבני אלים אמר הקב"ה אילו
 הייתי מבקש קרבן לא הייתי אומר
 למיכאל שהוא אצלי להקריב לי קרבן.
 וכמו אני מבקש קרבן מישראל. וכן
 הוא אומר בלחם הפנים ביום השבת
 ביום השבת יערכנו וכו'. עכלה"מ. ונראה
 לבאר דאף שכל בנין העולם ותיקונו
 תלוי במעשי עם בני אעפ"כ אין
 הסברא נותנת שמעשי בני אדם יהיו
 גאים ונבחרים יותר ממעשי המלאכים
 כי בודאי מעשי המלאך זך ונקי יותר
 ממעשי בן אדם אשר הרכבתו מוכן
 לכח הרע. אך לענין ההכנה שיגיע
 לשלימת אמיתת המעשה שעל ידה יבא
 האדם להתדבק בו ית' בואת מעשי בני

אחר שנודמן לפניו איהו מחשבה טובה בלי מעשה שע"י מחשבה זו נברא רק נפש המלאך
 וממילא ע"י אמצעות שניהם נברא המלאך בשלימות וכנ"ל. עכ"ל יעוש"ד שהאריך עוד
 בזה. ועפ"י אלו הדברים יובן ענין הוים לעמודים הכתוב פה בפנים. וד"ל :

שלישית לא הגיעו לאהבתי כי ישמע ה'.
ונראה הטעם שבאם היו מגיעין לאהבתי
לא היו מכת שלישית אלא מכת
ראשונה : *)
קג) במסכת ראש השנה (דף ט"ז ע"א)
בארבעה פרקים העולם נידון
בפסח על התבואה וכו'. י"ל עפ"ז
שלטעם זה נצטוינו לאכול מצה בפסח
שהוא לחם שאין בו טעם משום שזה
מורה על הביטול בתכלית שאין מרגיש
הטעם וגם אין רצונו בהטעם יען כי
הנהו מבטל רצונו מכל וכל למעלה מן
הדעת והטעם המורגש. והנה ידוע
שמהביטול נמצא התהוות הלחם כי
דייקא אחר ביטול ורקבון הגרעין כאשר
יהי' לאין ולאפס אזי כהאין הזה יהי'

נמצא התהוות היש שיציא פרי'
לתכלית המבוקש ולכן ככה מצות אכילת
מצה שהוא לחם שאין בו טעם. שמורה
על עסק ענין הביטול. יכולים להמשיך
ברכה על צמיחת התבואה שבכדות
שבא ג"כ ע"י ביטול ורקבון הגרעין
כנ"ל. וזהו בפסח על התבואה : **)
קד) בהגדה. חכם זה הוא אומר נוה
העדות והחקים והמשפטים
אשר צוה ה' אלהינו אתכם ואף אתה
אומר לו כהלכית הפסח אין מפטירין
אחר הפסח אפי"ן. וכבר התפלאו כל
המפורשים על תשובה הזאת כמוכ"ן. אכן
נראה הכונה בזה כי שאלת החכם הוא
דהרבה מצות יד לנו שכולם הם זכר
ליציאת מצרים וכן גם במדות ומשקלות

*) א"ה. לכאורה קשה למה בעי טעמא למה שלא הגיעו לאהבת. וכי כעורה היא זו
ישנה ר"י במשנה שם מפני שנעשה מועטין. ונראה בהקדם להבין ביאור הדברים
הקדושים אלו כי הם סה"כין מאוד כמוכ"ן. וי"ל שר"ל עפ"י"מ דא' בגמרא (שם דף סה
ע"א) דכת שלישית נקראת כת עצלניות דאיבעו להו לזרוזי נפשיהו דזרזין מקדימין
למצות יעו"ש. והנה הך דזרזין מקדימין ילפי' (שם דף ד' ע"א) סאברהם אע"ה מדכתי'
גבי וישכם אברהם בבוקר. וא"כ מי שיש בו מדת הזריונות הוא ענף מסתעף משרש מדתו
של אאע"ה שהוא ה"י הראשון להופעת הארה זאת בנפשות ישראל. יהנה כשנשכיל להבין
הסתעפות מדת הזריונות שהיתה באאע"ה אי איפה מקור מחצבתה נראה שהוא ע"י מדת
האהבה שהיתה מורשת באאע"ה. וידוע כי המוליד יפעיל בנווד כחות מפנימיות נפשו
א"כ בודאי נמצא כח הזריונות. שהוא ענף האהבה. בכלל ישראל שנקראים זרע אברהם
אוהבי וז"ש פה בפנים שאם היו מגיעין לאהבתי. שהוא מדת אברהם היו מכת ראשונה
דהיינו זרזין. וז"ל. וזהו מ"ש במשנה מפני שעמה מועטין. שעצמנים הם מעט בישראל
כי הרוב מושרשים במדת אהבה זרזיות והבן. (ועיין בתו"ט אבית פ"א מ"א שכ' שכל
כלל הנאמר על איזה דבר הוא רק על הרוב ידבר. יעו"ש"ה) :

**) א"ה. לכאורה הוא בלתי מובן לדעתינו הקלושה והענף כי הלא הטעם מבואר בסדר
ההגדה שלנו וגם בנוסחת ההגדה להרמב"ם ז"ל ובהרא"ש ז"ל בפרק ע"פ סי' ל'. וכן
הוא בשבולי הלקט ובתניא רבתי בפי' ההגדה בזה"ל. מצה זו סאנו אוכלין על שום מה
ע"ש שלא הספיק בציקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מ"ה הקב"ה וגאלם
שנאמר ויאפו את הבצק וגו'. יעו"ש. אכן י"ל שדברי מרן אלקי זי"ע הם לפי נוסחת
הגמרא שלפנינו. דשם (פסחים דף קטז ע"ב) הנוסח מצה זו סאנו אוכלין ע"ש מה מ"ש
שגאלו אבותינו ממצרים. יעו"ש. ועפ"ז י"ל כי כונת מרן האלקי זי"ע שע"י ביטול

ומהראוי ה"י שיוהירנו השי"ת באזהרה עצומה שזכיר חמיד יציאת מצרים עצמה יען כי זהו העיקר ומהו העדות והחקים וגו'. ע"ז הוא התשובה אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן והטעם

בוה הוא בכדי שלא יהי' נשכח טעם הפסח כמו כן אם לא יהי' המצות שהמה זכר ליציאת מצרים שעל ידם יתעורר הזכרון ישכה יציאת מצרים עצמה:

רצונם מכל וכל ללכת המדברה בלי שום טעם נגאלו אבותינו. וד"ל ואם כי מן המוסגר שם בגמרא נראה שהטעם בגמרא ג"כ ע"ש שלא הספיק וכו' מדמטיק במוסגר שנאמר ויאפו את הבצק וגו' אולם המעיין במהרש"א ז"ל בח"א שם יראה להדיא דס"ל דטעם אכילת כזית מצה כליל פסח אינו מהטעם הנ"ל רק מ"ש מצה זו שאנו אוכלין ע"ש מה וכו'. קאי על אכילת מצה בכל הז' ימים דמפני מה נאסר החמץ כל ז' (שבאם נרצה לאכול לחם נהי' מוכהים לאכול מצה) וע"ז הוא דקאמר הטעם ע"ש שלא הספיק וגו' אבל הטעם על חיוב אכילת כזית מצה כליל פסח אינו מבואר בשום מקום בדחז"ל. ד"ל שם על הגמרא מצה זו שאנו אוכלין על שום מה ע"ש שלא הספיק בציקס וכו' שנאמר ויאפו את הבצק וגו'. כ"ה בסדר אגדה ובאשר"י. ויש לעיין בוה לפי טעם זה הי' ראוי להיות מצות אכילת מצה אחר חצות לילה שאז יצאו ממצרים ונתקיים ויאפו את הבצק וגו'. גם בפסח שאכלו במצרים למה אכלו אז מצה דאין סברא שאכלוהו ע"ש העתיד. וי"ל דודאי איסור חמץ כל ז' הוא מטעם ויאפו את הבצק וגו'. אבל מצות אכילת מצה בערב הוא מטעם אחר. כמפורש סודו בקרבן כנהה וכו' עכ"ל הנצרך לענינינו ועל קוטב זה יסובבו דברי קודש מרן האלקי זי"ע. ודוק. אמנם באמת אף חוץ לדרכו של המרש"א ז"ל רק כפי הפ"י הפשוט דקאי על אכילת כזית מצה שכליל פסח. י"ל כי אופן השאלה של מרן האלקי זי"ע על ביאור הטעם. רצונו בוה הוא. על מה שדקדקו חז"ל שמן התורה צריך להיות הכזית מצה של לילה הראשונה בלתי טעם מורגש דע"ז לא שייך הטעם ע"ש שלא הספיק בציקס וכו'. שהרי כותר לאכול מצה שיש בה טעם בשבעת ימי פסח ואינו חושש כשום איסור חמץ ורק הכזית מצת מצוה הוא דאסור וכמו שנבאר לפנינו בס"ד. דגרסי' בגמרא (פסחים דף לו ע"ש) ת"ר יכול יוצא אדם ידי חובתו וכו' א"כ מה תלמוד לומר לחם עוני פרט לעיסה שנילושה ביין ושמן ודבש וכו'. ומסקנת הגמרא שם. ל"ק הא ביר"ט ראשון והא ביר"ט שני. פי' דביר"ט שני מותר לאכול מצה כזו משום שאינו מחמיץ משא"כ ביר"ט ראשון אסור משום דבעי' לחם עוני לחם שאין בו טעם. יצ"ש. וכן פסק בשו"ע אור"ח סי' תס"ב סעי"א. וז"ל מי פירות בלא מים אין מחמיצין כלל ומותר לאכול בפסח מצה שנילושה במי פירות וכו'. אבל אין יוצא בה י"ח מפני שהוא מצה עשירה וקרא כתיב לחם עוני עכ"ל. ועיי"ש בחק יעקב סק"ב שכתב שם דכזית מצה של לילה הראשונה אם הי' בה מעט מן המעט מי פירות עד שבטל בס' שאין מרגיש הטעם מקרי לחם עוני ויוצא בה י"ח. אבל מלח אסור ליתן במצה של יר"ט הראשון כיון דלטעמא עביד ואנן בעי' לחם עוני שאין בן שום טעם וע"כ אסור אפי' בכ"ש. יעו"ש. מהבאר מכו"ז שכזית מצה של חיוב אסור להיות בה טעם מה"ת מדקאמר קרא לחם עוני. וע"ז מדייק מרן האלקי זי"ע בביאור הטעם ע"ז. ופי' שהוא ע"י שרצה הקב"ה לזכות את ישראל שהי' כח בידם לעורר כח ההשפעה דלעילא בברכת צמיחת התבואה שע"י הביטול לזאת צוה לאכול כזית מצת מצוה לחם שאין בו טעם. והבן :